

$$\rho = 1.10 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} = 1 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3}$$

محلول: چگالی = ۱٫۱۰ در دمای ۲۵°C در ابرع.

EXAMPLE 2.9 Calculation of Mole Fraction and ppm from a Concentration in g/L

A solution of HNO₃ in water has a specific gravity of 1.10 at 25°C. The concentration of the HNO₃ is 15 g/L of solution. What is the

- a. Mole fraction of HNO₃ in the solution?
- b. Ppm of HNO₃ in the solution?

Solution

Let the value of the specific gravity be the value of the density (ignoring any very minor effects related to the density of water).

Basis: 1 L of solution

$$\frac{15 \text{ g HNO}_3}{1 \text{ L soln}} \left| \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ cm}^3} \right| \frac{1 \text{ cm}^3}{1.10 \text{ g soln}} = 0.01364 \frac{\text{g HNO}_3}{\text{g soln}}$$

Basis: 100 g solution

The mass of water in the solution is: 100 - 0.0134 = 99.986 g H₂O.

	g	MW	g mol	mol fraction
a. HNO ₃	0.01364	63.02	2.164 × 10 ⁻⁴	3.90 × 10 ⁻⁵
H ₂ O	99.986	18.016	5.550	1.00
Total			5.550	1.00
b.	$\frac{0.01364}{1} = \frac{13,640}{10^6}$ or 13,640 ppm			

محلول (H₂O + HNO₃) دارای غلظت ۱۵ gr/lit HNO₃ می باشد.

الف) کسر مولی HNO₃ در محلول را بیابید؟

تبدیل غلظت ۱۵ gr/lit به gr/gr محلول

$$\frac{15 \text{ gr حل نموده}}{1 \text{ lit محلول}} = \frac{15 \text{ gr}}{1 \text{ lit}} \times \frac{1 \text{ m}^3}{1000 \text{ L}} \times \frac{1000 \text{ lit}}{1 \text{ m}^3} \times \frac{1 \text{ kg}}{1000 \text{ gr}}$$

$$\rho = 1.1 \frac{\text{gr}}{\text{cm}^3} = 1100 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$$

$$\Rightarrow \frac{15 \times 1000}{1100 \times 1000} = 0.0136 \frac{\text{gr حل نموده}}{\text{gr محلول}}$$

$$\text{نسبت جرمی} = \frac{\text{جرم حل نموده}}{\text{جرم محلول}} = 0.0134 \frac{\text{gr}}{\text{gr}}$$

مثلاً ۱۰۰ gr محلول را در نظر بگیرید.

$$m_{\text{HNO}_3} = 0.0134 \times m_t = 0.0134 \times 100 = 1.34 \text{ gr} \rightarrow n_{\text{HNO}_3} = \frac{m_{\text{HNO}_3}}{M} = \frac{1.36}{63} = 0.021$$

$$m_{\text{H}_2\text{O}} = m_t - m_{\text{HNO}_3} = 100 - 1.34 = 98.66 \text{ gr} \rightarrow n_{\text{H}_2\text{O}} = \frac{m_{\text{H}_2\text{O}}}{M} = \frac{98.66}{18} = 5.481$$

$$n_t = n_{H_2O} + n_{HNO_3} = 0.021 + 0.081 = 0.1$$

$$x_{HNO_3} = \frac{n_{HNO_3}}{n_t} = \frac{0.081}{0.1} = 0.81 \quad \frac{\text{mol } HNO_3}{\text{mol}} \quad \text{مول}$$

کلفت HNO_3 با ربح ppm به کلفت؟

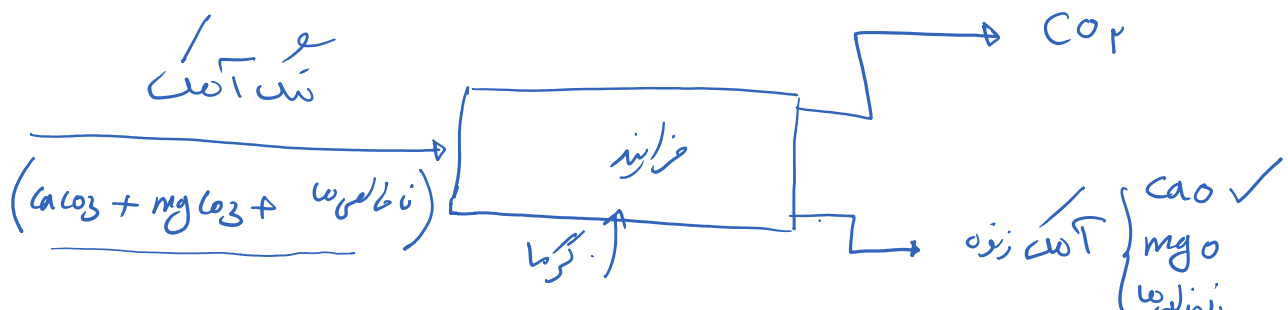
$$y_{HNO_3} = 10 \frac{gr}{lit}$$

$$y = 0.144 \frac{gr}{gr} \downarrow$$

$$ppm = \frac{\text{جرم حل شونده (گرم)}}{\text{جرم محلول (گرم)}} \times 1.6 = \frac{0.144}{1} \times 1.6 = 1440$$

سوال: تجزیه یک سنگ آهک به صورت زیر است.

سنگ آهک	$CaCO_3$	92.19%
	$MgCO_3$	8.21%
	ناخالصی	1.7%

100 kg of limestone (CaCO₃) is heated to produce lime (CaO) and carbon dioxide (CO₂).
 (الف) اگر ۵ تن سنگ آهک صرفه یار، چه مقدار آهک یکجمله حاصل می شود؟

CaCO ₃ → 100	CaO → 84	CO ₂ → 44	جرمهای مولکولی
MgCO ₃ → 184.3	MgO → 81.3		

الف) اگر ۵ تن سنگ آهک صرفه یار، چه مقدار آهک یکجمله حاصل می شود؟
 (الف) اگر ۵ تن سنگ آهک صرفه یار، چه مقدار آهک یکجمله حاصل می شود؟

100	184.3	x	84	81.3	44	خالصی
CaCO ₃	MgCO ₃	خالصی	CaO	MgO	CO ₂	
92.19	81.3	1.7	x	y	k	1.7
100			84	81.3	44	

$$\frac{\text{CaCO}_3}{100} \cdot \frac{84}{x} = \frac{\text{MgCO}_3}{184.3} \cdot \frac{81.3}{y}$$

$$x = \frac{84 \times 92.19}{100} = 82$$

$$y = \frac{81.3 \times 92.19}{184.3} = 40.58 \text{ kg}$$

$$\frac{\text{CaCO}_3 + \text{MgCO}_3}{92.19} \cdot \frac{\text{CO}_2}{44} = \frac{\text{CO}_2}{k} = \frac{44 \times 92.19}{184.3} = 21.58 \text{ kg}$$

خالصی	CaO	خالصی	CO ₂
100	82	100	21.58

100	52	100	47
1000	$x = ?$	1000	?

ب: دیگر این نت آنگ صرفه نوار مقدار
 100 تولید مقدار است.

ج: برای تولید یک تن آنگ زنده، چه مقدار نت آنگ لازم است.

$$\frac{\text{نت آنگ}}{100} = \frac{\text{آنگ زنده (تولید)} + (100 + 117)}{1000}$$

$$x = ?$$

- * واکنش ها همیشه به صورت استوکیومتری رخ نمی دهند
- * اگر واکنش عبور استوکیومتری باشد
- ← محدود کننده
- ← واکنش دهنده با مقدار اضافی

کامل محدود کننده واکنش (ترکیب محدود کننده واکنش)

واکنش دهنده اگر که زودتر از سایر واکنش دهنده مصرف می شود و باعث می شود واکنش تا اتمام.

کامل اضافی (ترکیب اضافی در واکنش):

واکنش دهنده آن که نسبت از نسبت استوکیومتری در واکنش شرکت کرده است.

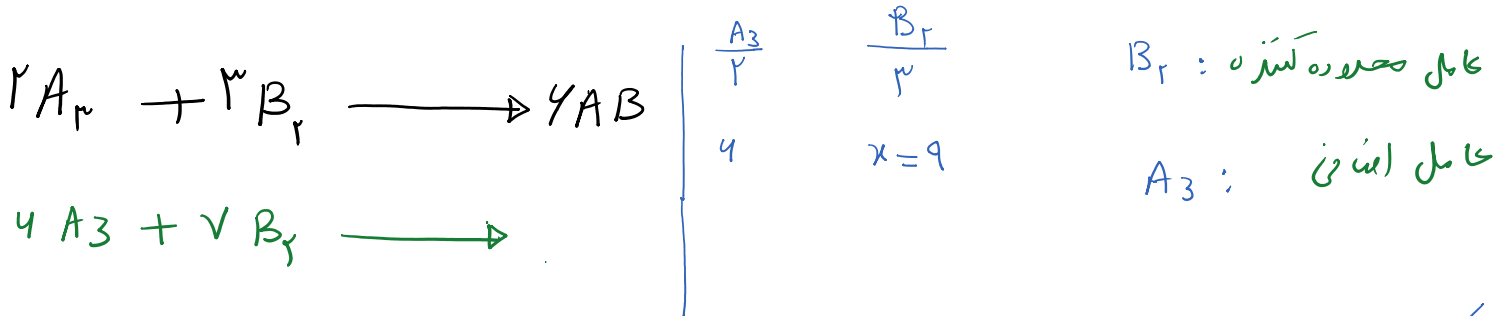
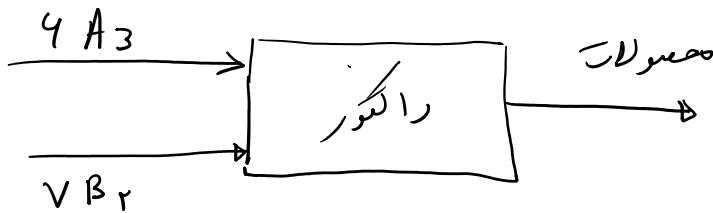
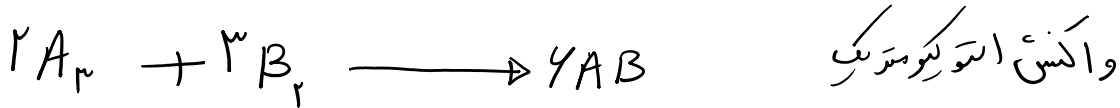
* دلیل کامل اضافی برای لغزش دادن و همپای انجام زدن واکنش است.

واکنش دهنده

$$\text{درصد ایزانی} = \frac{\text{مقدار ایزانی}}{\text{مقدار لازم برای اتمام کامل واکنش}} = \frac{10 - 8}{8} = \frac{2}{8} \times 100 = 25\%$$

$$O_2 \rightarrow n=10$$

$$O_2 \rightarrow n=8$$

ترکیب B_2 بطور کامل در واکنش مصرف می‌شود! اگر B_2 بطور کامل در واکنش مصرف نشود، حتی صول A_3 همراه آن مصرف می‌شود.

$$\frac{B_2}{3} \quad \frac{A_3}{2}$$

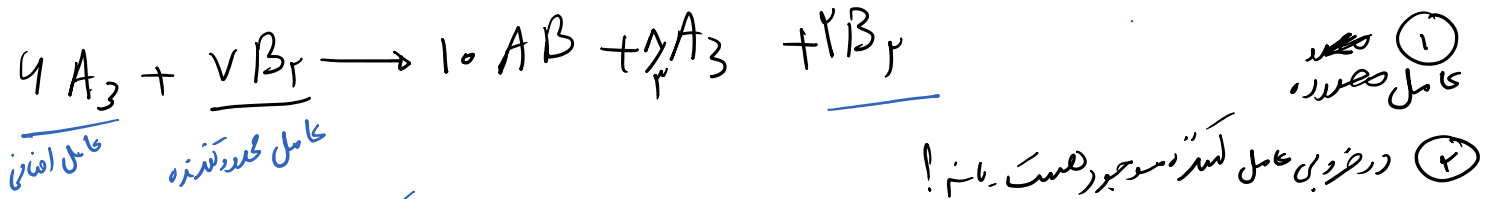
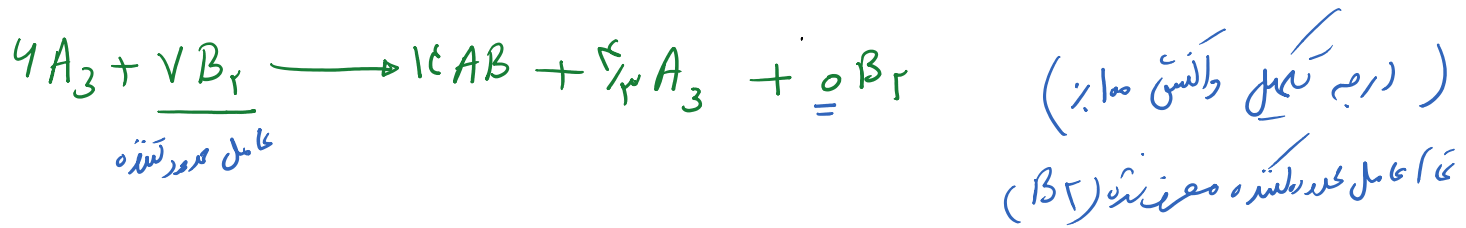
$$v \quad y = \frac{14}{3} = 4.67 \quad \text{صول } A_3$$

$$\text{بهدار صول } A_3 = 4 - 4.67 = 1.33$$

کسانی

$$\% \text{ (درصد اضافی)} = \frac{4 - 4,44}{4,44} = \frac{1,44}{4,44} \times 100 = \% 32,4$$

درجه تکمیل و اتساع: درصدی از عامل محدود کننده که در واکنش شرکت می کند.

$$\% \text{ (درجه تکمیل و اتساع)} = \frac{\text{مقدار از عامل محدود کننده شرکت کرده / در واکنش}}{\text{عامل محدود کننده ورودی (مجموعاً ۴ مول)}} = \frac{d}{V} \times 100 = 71,4\%$$